

Sygn. akt I C 337/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca: SSO Bożena Charukiewicz,

Protokolant: sekr. sąd. Dagmara Napieraj,

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2013r. w Olsztynie,

sprawy z powództwa T. D.,

przeciwko A. G. i J. D.,

o zapłatę,

I. zasądza od pozwanej A. G. na rzecz powoda T. D. kwotę 6.531,13 (sześć tysięcy pięćset trzydzieści jeden 13/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lipca 2012r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego J. D. na rzecz powoda T. D. kwotę 4.197,80 (cztery tysiące sto dziewięćdziesiąt siedem 80/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lipca 2012r. do dnia zapłaty,

III. oddala powództwo w pozostałej części,

IV. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.317,-(siedem tysięcy trzysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

V. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Olsztynie) od powoda z zasądzonych roszczenia kwotę 2.263,96 (dwa tysiące dwieście sześćdziesiąt trzy 96/100) złotych tytułem uzupełnienia wydatków sądowych.

UZASADNIENIE

Powód T. D. wniósł o zasądzenie od pozwanych A. G. i J. D. solidarnie kwoty 291.113,81 zł oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu podał, że posiada względem pozwanych roszczenie o zapłatę tytułem uzupełnienia zachowku po zmarłym 11 listopada 2008r. ojcu M. D.. Spadek po zmarłym nabyły dzieci po 1/3 części każde z nich. Zmarły pozostawił po sobie tylko udział w wysokości 5/8 w prawie własności lokalu mieszkalnego nr (...)w budynku nr (...)w J.o wartości 55.528,12 zł. M. D.za życia na podstawie umowy darowizny z (...). darował pozwanym nieruchomość gruntową położoną w N.o łącznej wartości 1.802.211,-zł. Darowizną powyższą pozbawił się praktycznie całego majątku, który mógłby wejść do masy spadkowej. Powód swoje roszczenie oparł na podstawie art. 991 § 1 i 2 k.c. oraz wykładni tych przepisów dokonanej przez Sąd Najwyższy w wyroku z 13.02.2004r., w sprawie II CK 444/02. Powód wskutek darowizny nie otrzymał należnego mu zachowku. Podniósł, że udział spadkowy stanowiący podstawę do obliczenia zachowku wynosi 1/6. Na substrat zachowku składają się 5/8 udziału w prawie własności lokalu mieszkalnego o wartości 55.528,12 zł oraz wartość gruntu w N.1.802.211,-zł, co łącznie stanowi kwotę 1.857.739,12 zł. Przypadający mu zachówek (1/6) stanowi więc kwotę 309.623,18 zł, odjąć 1/3 część w przypadającym mu mieszkaniu, tj. 18.509,37 zł, wartość roszczenia powoda z tytułu uzupełnienia zachowku stanowi zatem kwotę 291.113,81 zł.

W toku procesu zmodyfikował dochodzone pozwem roszczenie i wniósł o zasądzenie od każdego z pozwanych po 145.556,90 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (k.421).

Pozwana A. G. wniosła o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu podała, że w sprawie o dział spadku Sąd Rejonowy w B. przyznał powodowi w całości lokal mieszkalny położony w J.o wartości 88.845,-zł. Podniosła, że powód pominął wartości wkładów terminowych zdeponowanych na książeczkach oszczędnościowych w kwocie 23.581,-zł. Stwierdziła, że powodem dokonania darowizny na rzecz pozwanych był fakt spłacenia powoda za życia rodziców, którzy wiele lat pomagali mu finansowo (k.143-145).

W toku procesu pozwana podniosła zarzut przedawnienia na podstawie art. 1007§ 2 k.c. z uwagi na upływ 3 lat od śmierci ojca M. D. (k.205).

Pozwany J. D. wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu podał, że spadkodawca pozostawił wyłączną własność nieruchomości lokalowej w J., a nie jedynie udział wielkości 5/8. Nieruchomość ta o wartości 88.845,-zł przyznana została na wyłączną własność powoda. Wartość lokalu zaliczyć należy na poczet należnego powodowi zachowku. Zarzucił, że wartość nieruchomości w N. podana przez powoda jest zawyżona, z prywatnej opinii rzeczoznawcy wynika, że jej wartość wynosi 648.000,-zł. Podniósł, że powód otrzymał cały należny mu zachówek, bowiem jako dług spadkowy w całości pokryty przez pozwanego zaliczyć należy koszt pomnika 7.450,-zł (k.162-163).

Sąd ustalił, co następuje:

Powód T. D. oraz pozwani A. G. i J. D. są rodzeństwem. Rodzice stron – H. D. i M. D. nabyli w dniu 14 października 2002r. prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w J. wraz z udziałem w wysokości 12/100 w częściach wspólnych budynku oraz udziałem w prawie użytkowania wieczystego gruntu, na którym jest posadowiony budynek, na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej. Aktualna wartość rynkowa powyższej nieruchomości wynosi 88.845,-zł.

(dowód: akt notarialny z (...)-k.94-97, protokół porozumienia-k.102, odpis z księgi wieczystej –k.91-93, operat szacunkowy –k.64-89, okoliczności bezsporne)

M. D.był również właścicielem nieruchomości rolnej położonej we wsi G.N., składającej się z działek nr (...)o łącznej powierzchni 2,40 ha, która stanowiła jego majątek odrębny. Umową z dnia (...)M. D.darował powyższą nieruchomość pozwanym na współwłasność po 1/2 części. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu miejscowości N.(zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr (...)z dnia (...)) działka nr (...)położona jest na terenie przeznaczonym pod tereny otwarte użytków rolnych i zieleni, dla tego terenu ustala się zakaz zabudowy. Działka nr (...)przeznaczona jest częściowo pod tereny otwarte użytków rolnych i zieleni, dla tego terenu ustala się zakaz zabudowy, oraz częściowo pod adaptację drogi wojewódzkiej nr (...). Działka nr (...)położona jest na obszarze, dla którego brak jest planu zagospodarowania przestrzennego. Na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy L.(zatwierdzonego uchwałą nr (...) z (...)) powyższa działka położona jest na terenie przeznaczonym pod tereny użytków zielonych. Aktualna wartość rynkowa przedmiotowej nieruchomości wynosi 639.580,-zł.

(dowód: umowa darowizny –k.54-57, wypis z rejestru gruntów-k.58, odpis z księgi wieczystej-k. 50-53, wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego-k.305-306, opinia biegłego-k.273-300, 349-351, 402-403)

M. D. założył również książeczki oszczędnościowe na wkłady terminowe w (...) Bank (...) S.A. w W. z realizacją dyspozycji na wypadek jego śmierci, na rzecz każdego z dzieci. Po śmierci M. D. strony w dniach 15 i 16 grudnia 2008r. zlikwidowały powyższe książeczki i z tego tytułu otrzymały kwoty: powód 23.580,71 zł, pozwana 24.211,12 zł, pozwany 10.027,90 zł.

(dowód: potwierdzenie przelewu-k.206, wniosek wypłata -k.213, polecenia wypłaty-k.214-215, 237-239, oświadczenie pozwanej z 20.01.2009r.-k.216, kserokopie książeczek oszczędnościowych-k. 218-223, zaświadczenie (...) S.A.z (...)-k.241, przesłuchanie stron-k.425v-427v)

W dniu 18 czerwca 2007r. zmarła H. D.. Spadek po niej nabyli mąż oraz dzieci po 1/4 części każdy z nich.

W dniu 11 listopada 2008r. zmarł M. D.. Spadek po nim nabyły dzieci po 1/3 części każde z nich.

Postanowieniem z dnia 20 marca 2012r. Sąd Rejonowy w B. dokonał działu spadku po M. D., w skład którego wchodziło, jak ustalił Sąd, prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w J. oraz udział w częściach wspólnych budynku i prawie użytkowania wieczystego gruntu o łącznej wartości 88.845,-zł w ten sposób, że spadek przyznał na wyłączność powodowi bez obowiązku spłat i dopłat.

(dowód: postanowienie z 20.05.2009r.-k.108-109, postanowienie z 20 marca 2012r. z uzasadnieniem-k.103-107)

Po śmierci matki, a następnie ojca pozwany poniósł koszty postawienia pomnika w kwocie 7.000,-zł. Po śmierci rodziców, to pozwany otrzymał środki z tytułu zasiłku pogrzebowego, które przeznaczył na pokrycie kosztów pogrzebu rodziców.

(dowód: faktura Vat-k.184, przesłuchanie stron stron-k.425v-427v)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

Bezspornym w niniejszej sprawie był fakt, iż powodowi, co do zasady przysługiwało uprawnienie żądania uzupełnienia zachowku, zgodnie z art. 991§ 1 i 2 k.c. Zasadniczą kwestią wymagającą wyjaśnienia było zatem ustalenie wysokości należnej sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia tego zachowku.

Na wstępie należy także wyjaśnić, iż zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną jest niezasadny (pismo, k.205). Zgodnie z art. 1007 § 1 i 2 k.c. roszczenia uprawnionego z tytułu zachowku przedawniają się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu lub od otwarcia spadku, a nie po upływie lat trzech jak podniosła pozwana. Pięcioletni termin przedawnienia obowiązuje od dnia 23 października 2011r. Termin ten ma także zastosowanie do roszczeń powstałych przed tą datą i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych (art. 9 ustawy z 18 marca 2011r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw). Spadek po M. D. został otwarty 11 listopada 2008r., pozew w niniejszej sprawie został wniesiony 18 maja 2012r., a więc przed upływem ustawowego terminu. Ponadto złożenie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej (rozprawa przed Sądem Rejonowym w B. w dniu (...), k.14) przerwało bieg terminu przedawnienia.

Wysokość udziału spadkowego stanowiącego podstawę ustalenia zachowku również nie była sporna. Zgodnie z art. 991 § 1 k.c. wysokość należnego uprawnionemu zachowku odpowiada połowie wartości udziału, który przypadłby mu przy dziedziczeniu ustawowym. Spadek po M. D. nabyły dzieci po 1/3 części każde z nich. Udział spadkowy powoda stanowiący podstawę ustalenia zachowku wynosi zatem 1/6.

Czynnością niezbędną do obliczenia zachowku jest ustalenie wartości stanu czynnego spadku wraz z wartością darowizn podlegających doliczeniu, co pozwala na ustalenie tzw. substratu zachowku.

W skład spadku po M. D. wchodzi udział w wysokości 5/8 w prawie własności lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w J. wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku oraz udziałem w prawie użytkowania wieczystego gruntu, na którym jest posadowiony budynek. Bezspornym bowiem jest, że przedmiotowy lokal mieszkalny z częściami wspólnymi budynku i udziałem w gruncie nabyli małżonkowie H. i M. D. na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej. H. D. zmarła 18 czerwca 2007r. i spadek po niej nabyli mąż oraz dzieci po 1/4 części. Zatem udział M. D. wyniósł łącznie 5/8 (1/2 + 1/8). Strony zgodnie przyjęły wartość prawa do lokalu na kwotę 88.845,-zł (k. 200).

Przy ustalaniu wartości spadku dla obliczenia zachowku doliczeniu podlegają sumy wypłacone z rachunku spadkodawcy zgodnie z dyspozycją wkładu na wypadek śmierci (art. 56 ustawy z 29 sierpnia 1997r. prawo bankowe). Po śmierci spadkodawcy powód wypłacił z książeczek oszczędnościowych z wkładami terminowymi nr (...) i (...) łączną kwotę 23.580,71 zł (k.214-215). Pozwana w wyniku likwidacji książeczki oszczędnościowej nr (...) - (...) otrzymała kwotę 24.211,12 zł (k.206). Pozwany po likwidacji książeczki oszczędnościowej nr (...) -105- (...) otrzymał kwotę 1.801,06 zł, zaś książeczki nr (...) -104- (...) kwoty 6.040,68 zł i 2.186,16 zł, co łącznie stanowi sumę 10.027,90 zł (k.237-239).

Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda, aby pozwani otrzymali wyższe kwoty z tego tytułu. Powód na podnoszone przez siebie okoliczności nie przedłożył żadnego nie budzącego wątpliwości dowodu. Powód twierdził, że pozwany wypłacił już w 2003r. kwoty 1.980,60 zł, 5.462,48 zł, 5000,05 zł i 16.672,09 zł (pismo, k.207). Jednakże zauważyć należy, że książeczki oszczędnościowe - wkłady terminowe zostały założone przez M. D.z pełnomocnictwem udzielonym żonie H. D.. Pozwany nie posiadał zatem uprawnień do wypłaty środków pieniężnych zgromadzonych na książeczkach za życia spadkodawcy. Na rozprawie więc powód zmienił stanowisko i podał, że pieniądze z lokat pobrał ojciec stron i wypłacił pozwanemu na zakup samochodu marki m.oraz na zakup samochodu od S. N.. Pozwani zaprzeczyli powyższej okoliczności. Brak jest jakichkolwiek dowodów aby M. D.wręczył pozwanemu wskazywane przez powoda kwoty. Kserokopie książeczek przedłożonych przez powoda tych okoliczności nie dowodzą. Dowodem potwierdzającym stanowisko powoda nie jest także oświadczenie S. N., który jedynie podał, że sprzedał pozwanemu samochód marki (...) (k.217). Z oświadczenia wynika, że za samochód pozwany cenę uiścił w ratach, co pozostaje w sprzeczności z twierdzeniami powoda, że ich ojciec wypłacił środki pieniężne z rachunku i przekazał w całości pozwanemu na zakup pojazdu. Pozwany zeznał, że pracuje od 1976r., od 20 lat prowadzi własną firmę i posiadał środki na zakup pojazdów (samochód (...)) 30 -letni nabył za kwotę 1.600,-zł).

Także stanowisko powoda o wypłaceniu przez pozwaną kwoty 42.747,73 zł nie zostało potwierdzone żadnym dowodem. Powód twierdził, że kwota powyższa wynika z notatek ojca, na luźnych kartkach papieru. Ale pozwani, także osoby najbliższe spadkodawcy, nic nie wiedziały o tych notatkach. Dowód powyższy nie jest, w ocenie Sądu, jednoznacznym i nie budzącym uzasadnionej wątpliwości dowodem, na podstawie którego można przyjąć, że pozwana otrzymała od ojca wskazywaną przez powoda kwotę. Powód składając zeznania podał, że środki pieniężne M. D. miał przekazywać tylko pozwanemu, on zaś nie otrzymał od ojca żadnych pieniędzy. Nie potrafił jednak wyjaśnić swego stanowiska. Tymczasem z zeznań pozwanych wynika dokładnie odwrotna sytuacja. Ich zdaniem to powód otrzymywał od rodziców środki pieniężne, rodzice wiele lat mieli mu pomagać finansowo, m.in. przy budowie domu.

W związku z powyższym Sąd do wartości spadku dla obliczenia zachowku doliczył tylko te kwoty, które bezspornie wynikają z niekwestionowanych dokumentów bankowych, tj. kwot: powód 23.580,71 zł, pozwana 24.211,12 zł i pozwany 10.027,90 zł, łącznie 57.819,73 zł.

Do wartości spadku dla obliczenia zachowku Sąd także doliczył darowiznę uczynioną przez M. D.na rzecz pozwanych umową z dnia (...) Przedmiotem umowy była nieruchomość rolna, położona we wsi G.N., składająca się z działek nr (...) o łącznej powierzchni 2,40 ha, która stanowiła jego majątek odrębny. M. D.darował powyższą nieruchomość pozwanym na współwłasność po 1/2 części.

Zgodnie z art. 995 § 1 k.c. wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili ustalania zachowku.

Strony były zgodne, iż stan nieruchomości od daty darowizny do chwili obecnej nie uległ zmianie. Sporną zaś kwestią była wartość przedmiotowej nieruchomości.

Powód podał, że wartość nieruchomości wynosi 1.802.211,-zł i powołał się na opinię biegłego sporządzoną w sprawie o dział spadku po M. D..

Pozwany twierdził, że powyższa wartość jest rażąco zawyżona i przedłożył opinię prywatną, zgodnie z którą wartość tej nieruchomości została ustalona na kwotę 648.000,-zł.

W związku z powyższymi sprzecznościami Sąd uwzględnił wniosek powoda i dopuścił dowód z opinii biegłego celem ustalenia wartości nieruchomości położonej w N.. Biegły sądowy rzeczoznawca majątkowy inż. P. S. ustalił wartość rynkową prawa własności przedmiotowej nieruchomości na kwotę 639.580,-zł.

Biegły na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Gminy L. ustalił, że działki nr (...) są objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu miejscowości N., zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr (...) z dnia (...). Działka nr (...) położona jest na terenie przeznaczonym pod tereny otwarte użytków rolnych i zieleni, dla tego terenu ustala się zakaz zabudowy. Działka nr (...) przeznaczona jest częściowo pod tereny otwarte użytków rolnych i zieleni, dla tego terenu ustala się zakaz zabudowy, oraz częściowo pod adaptację drogi wojewódzkiej nr (...). Działka nr (...) położona jest na obszarze, dla którego brak jest planu zagospodarowania przestrzennego. Działka ta jest objęta studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy L., zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy L. nr (...) z (...). Zgodnie ze studium powyższa działka położona jest na terenie przeznaczonym pod tereny użytków zielonych. Biegły przeznaczenie działek nr (...) ustalił na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego.

Sąd opinię biegłego uznał w całości za wiarygodną. W ocenie Sądu biegły odpowiedział na wszystkie zarzuty stron, szczegółowo i przekonująco wyjaśniając podstawę wykonanych obliczeń. Opinia biegłego jest zdaniem Sądu jasna, pełna, rzetelna i Sąd w pełni podziela zawarte w niej wnioski. Biegły posiada bardzo dużą wiedzę i doświadczenie w zakresie wyceny nieruchomości. Od wielu lat jest także biegłym sądowym. Biegły do porównania wybrał działki najbardziej podobne, niezabudowane, które w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego były przeznaczone na cele rolne lub nie miały planu. Biegły w opinii opisał dziewięć najbardziej podobnych nieruchomości, transakcji rzeczywiście zachodzących na lokalnym rynku nieruchomości, które zakończyły się aktami notarialnymi.

Sąd także podzielił stanowisko biegłego aby przeznaczenie działek nr (...) ustalić na podstawie obowiązującego w gminie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 154 ustawy z 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami rzeczoznawca majątkowy ustalając wartość nieruchomości uwzględnia przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym. Dopiero w przypadku braku planu przeznaczenie nieruchomości ustala się na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Studium wyraża jedynie politykę przestrzenną gminy, ostrość zapisów studium nie jest duża. Natomiast plan miejscowy stanowi podstawę planowania przestrzennego w gminie. Ustanawia przepisy powszechnie obowiązujące na danym terenie, będące podstawą do wydawania decyzji administracyjnych. Plan miejscowy Gminy L. zawiera dokładny opis przeznaczenia gruntów i możliwego sposobu zagospodarowania tego terenu. Należy zgodzić się z biegłym, że brak jest sprzeczności studium z planem miejscowym. Ze studium wynika, że jest to teren preferowany do zainwestowania mieszkalno -usługowo-letniskowego. Plan miejscowy uściśla sposób zagospodarowania, przewidując, że teren działek (...) zostaje przeznaczony pod tereny otwarte użytków rolnych i zieleni.

Zgodnie także z art. 4 ustawy 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na którą to ustawę powołuje się powód za biegłym sporządzającym opinię w sprawie o dział spadku, ustalenie przeznaczenia terenu, określenie sposobów zagospodarowania terenu następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W przypadku braku takiego planu określenie powyższe następuje na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W myśl art. 6 powyższej ustawy ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kształtują sposób wykonywania prawa własności nieruchomości. Zgodnie zaś z art. 9 ust. 5 cytowanej ustawy studium nie jest aktem prawa miejscowego, natomiast art. 14 ust. 8 stanowi, iż plan miejscowy jest aktem prawa miejscowego. W myśl art. 15 ust. 2 ustawy w planie miejscowym określa się obowiązkowo szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy. Artykuł 28 tej ustawy, na który powołuje się biegły w sprawie o dział spadku nie stanowi o nieważności uchwały gminy w sprawie planu miejscowego w przypadku sprzeczności ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Przepis ten stanowi o nieważności uchwały rady gminy w całości lub części w przypadku nie

zachowania zasad sporządzania studium lub planu miejscowego, istotnych naruszeń trybu ich sporządzania, a także naruszeń właściwości organów w tym zakresie, czyli niezachowania opisanych w ustawie etapów podejmowania uchwały w sprawie planu miejscowego. Należy zatem zauważyć, że ani biegły w sprawie o dział spadku, ani strona powodowa w niniejszym postępowaniu nie wykazały aby zostały naruszone jakiegokolwiek przepisy ustawy o planowaniu przestrzennym dotyczące zasad i trybu jego sporządzania, czy też właściwości organów. Należy dodać, iż nieważność uchwały gminy stwierdza wojewoda w trybie rozstrzygnięcia nadzorczego. Bezspornym jest, że w niniejszej sprawie taka okoliczność nie miała miejsca.

Należy także zacytować orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 6 grudnia 2012r., który orzekł, iż studium stanowi jedynie jeden z etapów poprzedzających uchwalanie planu i nie może, w żadnym przypadku, stanowić podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (II OSK 1439/11). Natomiast Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach w wyroku z dnia 17 października 2012r. stwierdził, że mimo wymogu zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ze studium, to jednak związanie nie jest do końca kategoryczne i nie pozostaje w sprzeczności z prawem, jakie przysługuje gminie w zakresie władztwa planistycznego. To gmina określa przeznaczenie gruntów w planie, a zmiana przeznaczenia charakteru gruntu nie stanowi naruszenia prawa (II SA/Ke 328/12). I wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2012r., który orzekł, iż ustalenia studium wskazujące wartości graniczne pożądane przy planowaniu służą całości opracowania i nie w każdym wypadku muszą odpowiadać wprost wartościom jakie wynikają z miejscowego planu dla poszczególnych obszarów (II OSK 1024/12).

Sąd w niniejszej sprawie podzielił powyższe poglądy Sądów Administracyjnych i dlatego przyjął za zasadne stanowisko biegłego aby przeznaczenie działek nr (...) ustalić na podstawie obowiązującego w gminie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dlatego też Sąd oddalił wniosek powoda o uzupełnienie opinii biegłego poprzez sporządzenie opinii wariantowej oraz dopuszczenie dowodów z zeznań świadków Z. Z. i M. S. na okoliczność sporządzonych przez nich opinii (pismo powoda, k. 326-328). Tak sformułowana teza dowodowa, na którą zostali zawnioskowani świadkowie w żaden sposób nie podważyłaby opinii biegłego w niniejszej sprawie. Sporządzone zaś przez te osoby opinie znajdują się w aktach sprawy i Sąd oraz strony mogły się z nimi zapoznać. Jednak z uwagi na wskazane wyżej okoliczności Sąd nie przyjął tych dowodów za wiarygodne.

Podobnie Sąd uznał wniosek powoda o zwrócenie się do Urzędu Skarbowego o zażądanie informacji na temat dochodów pozwanych za ostatnie 10 lat za zupełnie nieistotny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i powoływany jedynie dla nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu (art. 217 § 3 k.p.c.).

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd ustalił tzw. substrat zachowku na kwotę 752.927,85 zł (5/8 prawa do lokalu, tj. 55.528,12 zł + środki na rachunkach oszczędnościowych wypłacone po śmierci spadkodawcy łącznie 57.819,73 zł + wartość darowizny nieruchomości w N. 639.580,-zł). Udział spadkowy powoda stanowiący podstawę ustalenia zachowku wynosi 1/6. Wynik mnożenia tego ułamka oraz substratu zachowku stanowi wielkość zachowku, tj. 125.487,97 zł (752.927,85 zł x 1/6).

Jednakże należy podkreślić, iż powód został powołany do spadku, wprawdzie nie otrzymał w całości należnego mu zachowku w wyniku tego powołania, to jednak przysługuje mu jedynie uprawnienie do żądania uzupełnienia w pieniądzu przysługującego mu zachowku (którego nie otrzymał w postaci powołania do spadku, zapisu lub darowizny). Dlatego w ocenie Sądu od obliczonego we wskazany wyżej sposób zachowku w wysokości 125.487,97 zł należy odjąć, to co powód już otrzymał czy to w wyniku dziedziczenia, czy darowizny.

W wyniku działu spadku, dokonanego postanowieniem Sądu Rejonowego w B., powód otrzymał w całości prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w J. wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i prawie użytkowania wieczystego gruntu o łącznej wartości 88.845,-zł, bez obowiązku spłat i dopłat na rzecz pozostałych spadkobierców. W tym także udziały w prawie odziedziczone po matce stron H. D., co można uznać za częściowe spełnienie zobowiązania z tytułu zachowku obciążające pozwanych.

Powód po śmierci ojca wypłacił z książeczek oszczędnościowych z wkładami terminowymi łączną kwotę 23.580,71 zł. Jest to przysporzenie, które także należy odjąć od wysokości ustalonego zachowku.

Ostatecznie należna powodowi kwota z tytułu zachowku wyniosła 13.062,26 zł (125.487,97 zł – 88.845,-zł – 23.580,71 zł).

W toku procesu powód zasadnie sprecyzował swoje żądanie i wniósł o zasądzenie od każdego z pozwanych po połowie ustalonej kwoty zachowku z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (k.421).

Zgodnie z art. 1034 k.c. od chwili działu spadku rozliczenia między spadkobiercami, także z uprawnionym do zachowku, powinny następować stosownie do wielkości ich udziałów. Udziały pozwanych są równe, dlatego pozwani są zobowiązani zapłacić powodowi kwotę 13.062, 26 zł po połowie, tj. po 6.531,13 zł.

Jednakże na podstawie tego samego przepisu Sąd od kwoty należnej powodowi od pozwanego odjął kwotę 2.333,33 zł, stanowiącą dług spadkowy obciążający spadkobierców. Z faktury Vat z 23 października 2009r. (k.184) wynika, że pozwany poniósł koszty postawienia pomnika po śmierci ojca. Twierdzenia powoda, że koszty zostały poniesione przez ich ojca za jego życia, ponieważ pomnik został postawiony po śmierci matki, nie zostały przez niego udowodnione. Powód nie podważył wiarygodności powyższego dokumentu, który potwierdza stanowisko pozwanego o poniesieniu przez niego kosztów postawienia pomnika. Całkowity koszt wyniósł 7.000,-zł. Każdy ze spadkobierców odziedziczył spadek po 1/3, dlatego dług spadkowy obciążający powoda wyniósł 2.333,33 zł (7.000,-zł x 1/3) i taką kwotę Sąd odjął od kwoty 6.531,13 zł, co stanowi 4.197,80 zł.

W tych warunkach, mając na uwadze powyższe rozważania Sąd w oparciu o art. 991 § 1 i 2 k.c. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 6.531,13 zł i od pozwanego kwotę 4.197,80 zł, oddalając powództwo w pozostałej części jako niezasadne.

Na podstawie art. 481 § 1 k.c. Sąd zasądził ustawowe odsetki od dnia doręczenia pozwanym odpisu pozwu, jako wezwania do zapłaty (4 lipca 2012r., k.132 i 134).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. nakładając na powoda obowiązek zwrotu pozwanemu wszystkich poniesionych przez niego kosztów (wydatki na biegłego 100,-zł i wynagrodzenie pełnomocnika 7.217,-zł), bowiem powód uległ co do znacznej części swego żądania (96,32%). Pozwana zaś nie przedstawiła aby poniosła w niniejszej sprawie jakiegokolwiek koszty procesu.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 2 pkt. 1 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (uzupełnienie wydatków na przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, zawnioskowanego przez powoda).